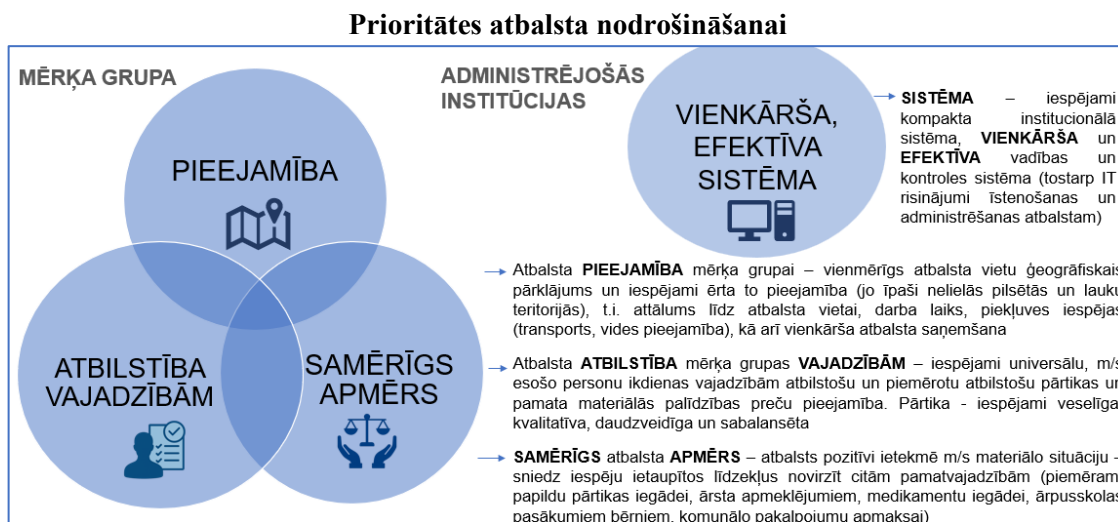

Metožu atbilstība prioritātēm atbalsta nodrošināšanā

Izvērtējot aspektus/faktorus, kas līdz šim ņemti vērā un arī turpmāk būtu jāievēro, sniedzot vistrūcīgākajām personām pārtikas atbalstu un pamata materiālo palīdzību un veidojot atbalsta nodrošināšanas sistēmu, VI apzināja, apkopoja un raksturoja prasības četrām tās ieskatā būtiskākajām prioritātēm (skat. 1. attēlu).

1. attēls

Vistrūcīgāko personu jeb mērķa grupas interesēm atbilstošas ir trīs prioritātes – atbalsta pieejamība, tā atbilstība vajadzībām un samērīgs atbalsta apmērs. Savukārt no administrēšanas viedokļa būtiska ir vienkārša un efektīva institucionālā un vadības un kontroles sistēma. Turpinājumā raksturota tiešās un netiešās atbalsta sniegšanas metodes atbilstība prioritātēm atbalsta nodrošināšanai.

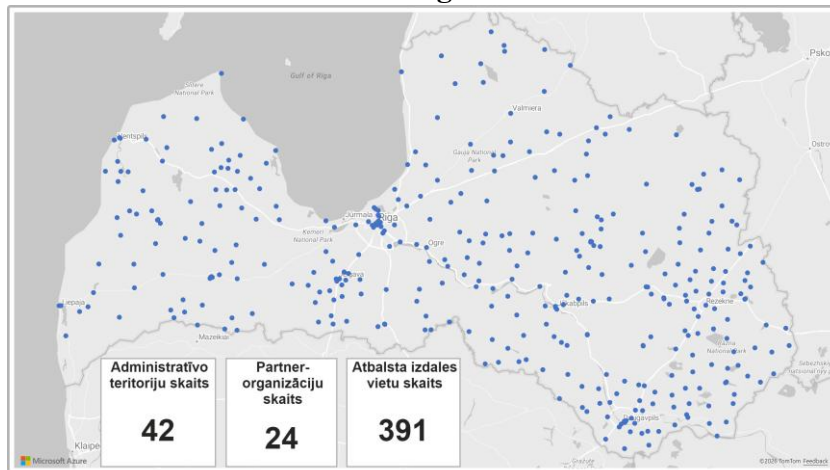
1. Mērķa grupas prioritātes

1.1. Pieejamība

Tiešās atbalsta metodes ietvaros Latvijā 2026. gadā darbojas 391 atbalsta izsniegšanas vieta, tostarp 363 atbalsta komplektu izdales vietas un 28 zupas virtuves, kurās tiek izsniegtas gatavās maltiņas (skat. 2. attēlu).

2. attēls

Atbalsta izsniegšanas vietas

Avots: Mērķa finansējuma izlietojuma pārvaldība platformas instances (MAP) dati, skatīti 2026.g. maijā

Visvairāk komplektu izdales vietu ir Latgales reģionā (121), tad Kurzemes reģionā (77), Vidzemes reģionā (74) un Zemgalē (65), bet vismazāk izdales vietu ir Rīgas reģionā (26). Savukārt visvairāk maltīšu izdales vietu ir Kurzemes reģionā (10) un Rīgas reģionā (9) (skat. 1. tabulu).

1. tabula

Atbalsta komplektu vietu izdales vietu skaits plānošanas reģionos

Plānošanas reģions	Komplektu izdales vietu skaits	Maltīšu izdales vietu skaits	Skaits KOPĀ
Kurzemes	77	10	87
Latgales	121	3	124
Rīgas	26	9	35
Vidzemes	74	4	78
Zemgales	65	2	67
KOPĀ	363	28	391

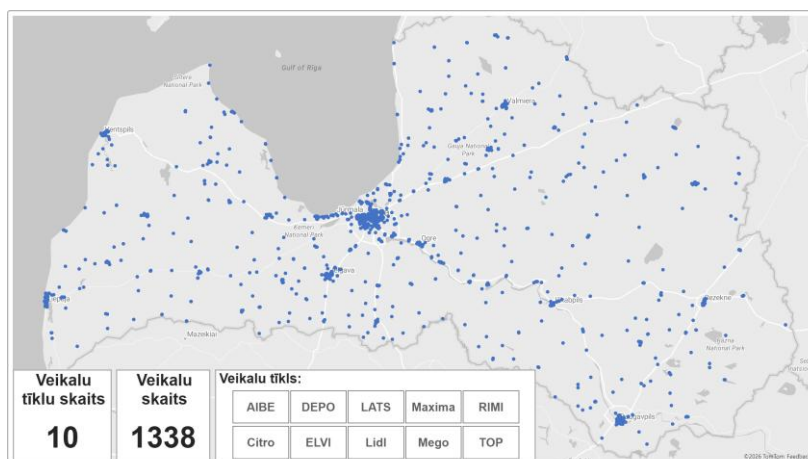
Komplektu izdales vietas ir atvērtas to darba laikā, ko katra izdales vieta nosaka, ievērojot mērķa grupas skaitu konkrētajā teritorijā. Ir komplektu izdales vietas, kas ir atvērtas katru darba dienu. Ir izdales vietas, kas ir atvērtas 2-3 reizes nedēļā un ir arī tādas izdales vietas, kas strādā reizi nedēļā pāris vai vairāk stundas dienā. Mazāk apdzīvotās vietās ar nelielu mērķa grupas skaitu pakāpeniski attīstās prakse atbalsta komplektu izdali teritorijā organizēt izbraukumu veidā. Papildus jāņem vērā faktiskā prakse atbalsta komplektu izdalē, kas pamatā novērota mazāk apdzīvotajās vietās. Proti, nereti atbildīgie darbinieki izsniedz mērķa grupai atbalsta komplektus arī ārpus noteiktā darba laika, lai nodrošinātu tūlītēju atbalsta pieejamību un ērtu saņemšanu (brīdī, kad personai ir radusies iespēja ierasties izdales vietā). Šādu rīcību pieļauj ar PO noslēgtais līgums, nosakot, ka PO nav ierobežota pēc pieprasījuma veikt komplektu izdali arī ārpus noteiktā darba laika. Iepriekš minētā prakse tiek īstenota arī gadījumos, kad izdales vietas atbildīgais darbinieks vienlaikus ir pašvaldības sociālais darbinieks un izdales vieta atrodas vienā ēkā ar pašvaldības sociālo dienestu. Tādējādi mērķa grupai vienā apmeklējumā ir ērta iespēja apvienot vizīti pašvaldības sociālajā dienestā ar komplektu izdales vietas apmeklējumu.

Atbalsta saņēmēju aptaujas rezultāti liecina, ka:

- atbalsta saņēmējiem nokļūšana līdz atbalsta saņemšanas vietai kopumā grūtības nesagādā – pēdējo septiņu gadu laikā vidējais norādītais attālums ir apmēram 3,5 kilometri, savukārt vairāk nekā pusei mērojamais attālums nav lielāks par aptuveni diviem kilometriem. Vismazākie attālumi līdz izdales vietai, salīdzinot ar Rīgas un citu lielāko pilsētu iedzīvotājiem, ir jāmēro nelielo pilsētu un lauku iedzīvotājiem, līdz ar to visbiežāk uz komplektu un maltīšu izdales vietām to apmeklētāji dodas kājām. Lielāku attālumu gadījumā komplektu un maltīšu izdales vietu apmeklētāji, kuri dzīvo lielākajās pilsētās, izmanto sabiedrisko transportu. Daļu uz komplektu saņemšanas vietu atved kaimiņi vai paziņas, bet dažkārt to dara sociālie darbinieki vai pastnieki;
- absolūtais vairums atbalsta saņēmēju atbalsta saņemšanas procesā nav grūtību, attiecīgi ir pamats apgalvot, ka atbalsta saņemšana tiem ir vienkārša.

Netiešās atbalsta metodes ietvaros sadarbība būtu īstenojama ar lielākajiem veikalu tīkliem Latvijā. Apzinātie 10 veikalu tīkli aptver 1338 veikalus visā Latvijas teritorijā un tie ir izvietoti pilsētās un lielākās apdzīvotās vietās (skat. 3. attēlu). Veikali ir atvērti visās nedēļas dienās vismaz laikā no plkst. 8.00 līdz 20.00.

Lielāko veikalu tīklu pārklājums Latvijas teritorijā

Avots: informācija sagatavota 2026. gadā, izmantojot publiski pieejamos datus par lielākajiem mazumtirdzniecības veikalu tīkliem Latvijā.

Visvairāk veikalu ir Rīgas reģionā, tad Kurzemes un Vidzemes reģionā, bet ievērojami mazāks veikalu skaits ir Latgales un Zemgales reģionā (skat. 2. tabulu).

2. tabula

Lielāko veikalu tīklu veikali plānošanas reģionos (skaits)

Plānošanas reģions	Veikalu tīklu skaits	Veikalu skaits
<i>Kurzemes</i>	10	271
<i>Latgales</i>	10	183
<i>Rīgas</i>	10	441
<i>Vidzemes</i>	9	240
<i>Zemgales</i>	10	203
KOPĀ		1 338

Papildus, izvērtējot 2. un 3. attēlu, konstatējams, ka komplektu izdales vietas Latgales reģionā veido salīdzinoši vienmērīgu pārklājumu iepretim veikaliem, kas ir izvietoti pilsētās un lielākās apdzīvotās vietās.

Secinājumi:

- tiešā atbalsta metode – atbalsta komplektu izdales vietas veido un to skaitu un izvietojumu PO elastīgi pielāgo sasaistē ar mērķa grupas koncentrāciju noteiktā teritorijā. Tādējādi tiek nodrošināta ģeogrāfiski vienmērīgi izvietota un iespējami ērta pieeja atbalsta komplektu izdales punktiem, jo īpaši nelielo pilsētu un lauku iedzīvotājiem;
- netiešā atbalsta metode – mērķa grupa atbalstu saņems mazumtirdzniecības veikalos. Tie ir koncentrēti pilsētās un lielākās apdzīvotās vietās, veidojot nevienmērīgu pārklājumu. Šajā gadījumā mazāks attālums līdz atbalsta saņemšanas vietai būs mērojams Rīgas un citu lielāko pilsētu iedzīvotājiem, palielinoties attālumam nelielo pilsētu un lauku iedzīvotājiem. Bez tam veidosies reģionālas atšķirības atbalsta pieejamībā, jo īpaši pieejamība mazināsies Latgales reģionā. Lai arī sadarbība ar veikaliem sniegtu iespēju mērķa grupai piedāvāt ievērojami lielāku atbalsta saņemšanas vietu skaitu un pieejamību salīdzinoši plašā darbā laikā, tomēr veikalu koncentrācija pilsētās un lielākās apdzīvotās vietās to pieejamību būtiski mazina, vērtējot attiecībā pret reģionāli vienmērīgi izvietotajām komplektu izdales vietām.

1.2. Atbilstība vajadzībām

Tiešās atbalsta metodes ietvaros atbalsts mērķa grupas personām tiek nodrošināts vienlīdzīgā apmērā, izsniedzot tām šādus standartizētus atbalsta preču kompleksus, kas piemēroti māsaiņniecībā esošo personu vajadzībām:

- visām personām bez vecuma ierobežojuma – pārtikas preču komplekti un higiēnas un saimniecības preču komplekti;
- m/s ar zīdaiņiem un maziem bērniem (vecumā līdz diviem gadiem) – pārtikas preču komplekti zīdaiņiem un maziem bērniem un higiēnas preču komplekti zīdaiņiem un maziem bērniem;
- m/s ar skolēniem (vecumā no pieciem līdz 16 gadiem) – mācību piederumu komplekti¹.

Publiskajos iepirkumos iegādātie produkti un preces atbilst paaugstinātās kvalitātes kritērijiem, piemēram, lielākā daļa pārtikas preču atbilst nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas kritērijiem – tie ir ar Zaļās vai Bordo krāsas karotītes logotipu ar norādi “Kvalitatīvs produkts”².

Komplektā iekļauto produktu saturu ierobežojošie faktori ir:

- uzglabāšanas nosacījumi (pietiekami garš derīguma termiņš; uzglabāšanai nav nepieciešams speciāls temperatūras režīms (saldētavas, pagrabi u.tml.));
- iespēja no komplektā iekļautajiem produktiem maltīti pagatavot mājas apstākļos.

Atbilstoši statistikas rādītājiem nevienā no atbalsta preču komplektiem iekļautajām preču grupām to apjoms nepārsniedz vienas personas valsts vidējo patēriņu. Ņemot vērā atbalsta saņēmēju aptaujas rezultātus, atbalsta preču komplektu saturs tiek regulāri pārskatīts.

Papildus mērķa grupai ir nodrošināta iespēja piedalīties papildpasākumos sociālās atstumtības mazināšanai, kā arī zupas virtuvēs ir pieejamas gatavās maltītes.

Atbalsta saņēmēju aptaujas rezultāti liecina par atbalsta atbilstību mērķa grupas vajadzībām, proti:

- mērķa grupas apmierinātība ar visiem atbalsta komplektu veidiem ir augsta, atbalsta komplekti atbilst atbalsta saņēmēju vajadzībām, tos pārdomāti izmanto un lielākajā daļā gadījumu mājsaimniecības vajadzībām izmanto visu komplekta saturu. Kopumā ir neliels skaits gadījumu, kad kādas no atbalsta komplektos iekļautajām precēm netiek izmantotas. Preču neizmantošanas iemesli ir atšķirīgi un kopumā subjektīvi, bez tam uzskati, kuru dēļ kāda no precēm iepriekš netika izmantota, mainās;
- gatavās maltītes zupas virtuvēs kvalitāte mērķa grupu kopumā apmierina. Kopumā ir neliels skaits gadījumu, kad izteikta neapmierinātība un tajos visbiežāk kā iemesli minēti – pietrūcis maizes, ēdienam bijis par maz garšvielu, ēdiens bijis pārāk liess, bez treknuma. Vērtējot situāciju, jāņem vērā, ka daļa iemeslu uzskatāmi par subjektīviem, kā arī fakts, ka ESF+ Programmas ietvaros netiek nodrošināta maize un tās pieejamība ir atkarīga no citiem konkrētas zupas virtuves rīcībā esošiem avotiem un resursiem;
- papildpasākumu veidus un tajos iegūtās zināšanas vai prasmes mērķa grupa, kas tajos piedalījusies, vērtē kā kopumā noderīgas.

Jaunajā plānošanas periodā atbalsta preču komplekti kopumā būtu saglabājami, papildinot tajos esošo preču klāstu ar sieviešu higiēnas precēm, un būtu saglabājams atbalsts zupas virtuvēs, nodrošinot iespēju saņemt gatavās maltītes, kā arī jāturpina nodrošināt iespēja mērķa grupai piedalīties papildpasākumos sociālās atstumtības mazināšanai, turpinot tos pilnveidot.

Netiešās atbalsta metodes ietvaros sadarbība ar veikaliem nodrošinātu mērķa grupai pieejamu plašu preču klāstu, pašnoteikšanos preču izvēlē, iegādājoties sev vēlamās un nepieciešamās preces, izņemot alkoholu, tabaku un ar azartspēlēm saistītas preces (piem. loterijas biļetes). Personas izvēlēto pārtikas preču atbilstība veselīga uztura nosacījumiem būs jautājums, kura izvēle paliks pašas personas ziņā. Kā izaicinājums būs mērķa grupai nodrošināt gatavās maltītes zupas virtuvēs un papildpasākumus sociālās atstumtības mazināšanai, jo šīm darbībām jāveido atsevišķa īstenošanas sistēma, kā arī papildpasākumu gadījumā aktuāls būs jautājums par mērķa grupas sasniedzamību (informācijas aprīte un papildpasākumu apmeklētība). Atbalstu mērķa grupas personas saņemtu nevienlīdzīgā apjomā, jo iegādājamo preču grozs atkarīgs no preču cenām attiecīgajā veikalā attiecīgajā iegādes brīdī (arī viena veikalu tīkla ietvaros iespējama ievērojama preču cenu starpība), kartes lietotāja finanšu plānošanas prasmēm u.tml.

¹ Detalizēta informācija par atbalsta preču komplektiem un to sastāvu pieejama: <https://www.atbalstapakas.lv/vispariga-informacija>

² kvalitātes zīme, kas apliecina produkta augsto kvalitāti. Tie ir ražoti Latvijā, nesatur ĢMO un sintētiskās krāsvielas. Plašāka informācija www.karotite.lv

Secinājumi:

- tiešā atbalsta metode – publiskais iepirkums atbalsta komplektu iegādei nodrošina mērķa grupai standartizētu (ierobežotu), tomēr ikdienas pamatvajadzībām nepieciešamu un sabalansētu preču pieejamību, tostarp pārtikas preču komplektā – veselīga un kvalitatīva pārtika, nodrošinot produktu daudzveidību un uzturvielu (ogļhidrāti, olbaltumvielas un tauki) sabalansētību. Ir nodrošināta gatavo maltīšu pieejamība zupas virtuvēs, kā arī iespēja piedalīties papildpasākumos. Atbalsts visām mērķa grupas personām tiek nodrošināts vienlīdzīgā apmērā;
- netiešā atbalsta metode – nodrošinātu mērķa grupai pieejamu plašu preču klāstu, patstāvību preču izvēlē un tādējādi individuālajām vajadzībām atbilstošu preču pieejamību, atbilstību veselīga uztura nosacījumiem, atstājot paša kartes lietotāja ziņā. Kā izaicinājums šīs metodes gadījumā būs nepieciešamība mērķa grupai nodrošināt pieejamas gatavās maltītes zupas virtuvēs un papildpasākumus sociālās atstumtības mazināšanai. Atbalstu mērķa grupas personas saņemtu nevienlīdzīgā apmērā.

1.3. Samērīgs apmērs

Tiešās atbalsta metodes ietvaros mājražotniecības loceklis, kuram ir pašvaldības sociālā dienesta izsniegta izziņa uz trim mēnešiem par atbilstību ESF+ Programmas atbalsta saņemšanas nosacījumiem, atbilstoši normatīvajam regulējumam ir tiesīgs saņemt divus pārtikas preču komplektus un vienu higiēnas un saimniecības preču komplektu, kuru kopējā iegādes vērtība ir 56,80 EUR.

Ja šajā mājražotniecībā ir bērns vecumā līdz 24 mēnešiem, tad tam trim mēnešiem tiek izsniegti divi pārtikas preču komplekti, viens higiēnas un saimniecības preču komplekts, divi papildu pārtikas preču komplekti mazuļiem un viens papildu higiēnas preču komplekts mazuļiem. Šo komplektu kopējā vērtība ir 197,26 EUR.

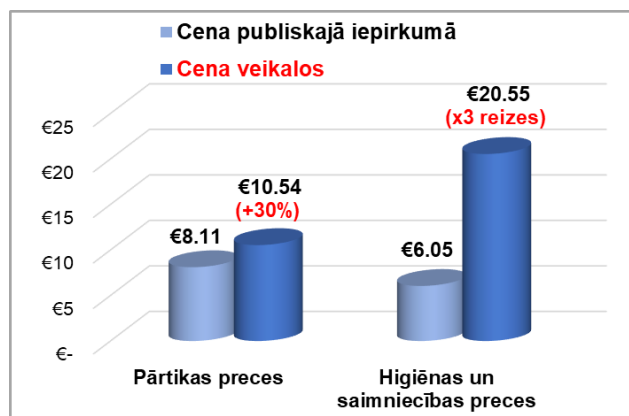
Ja šajā mājražotniecībā ir bērns vecumā no pieciem līdz 16 gadiem, tad tam trim mēnešiem tiek izsniegti divi pārtikas preču komplekti, viens higiēnas un saimniecības preču komplekts un papildus kalendārajam gadam viens individuālo mācību līdzekļu komplekts. Šo preču kopējā vērtība ir 81,11 EUR.

Tādējādi Latvijā ESF+ Programmas nosacījumiem atbilstoša mājražotniecība divām pieaugušām personām, vienu bērnu vecumā līdz 24 mēnešiem un vienu bērnu vecumā no pieciem līdz 16 gadiem ceturksnī ir tiesīga saņemt pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču atbalstu 391,97 EUR vērtībā.

Papildu Latvijā ESF+ Programmas ietvaros ir pieejamas zupas virtuves, kur personas bez personu apliecinošu dokumentu un jebkādu izziņu uzrādīšanas ir tiesīgas saņemt gatavās maltītes. Atbilstoši ikgadējam atbalsta saņēmēju aptaujām vidēji 7 % komplektu saņēmēju apmeklēja zupas virtuvi, turklāt pamatā šie apmeklējumi ir regulāri un biežāk rudens un ziemas sezonā.

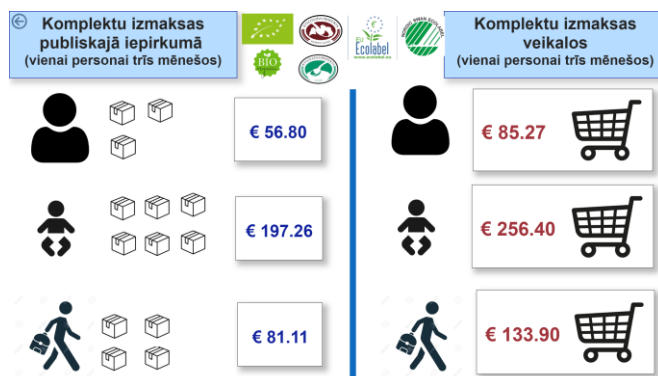
Pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču piegādātāji tiek izvēlēti publiskā iepirkumā. Tā ietvaros ar piegādātājiem tiek slēgts iepirkuma līgums uz trim gadiem. Piedāvājuma izvēles kritērijs – saimnieciski visizdevīgākais piedāvājums. Iepirkumu rezultātā pārtikas preču piegāde, salīdzinot 2025. gada iepirkuma cenas ar šo preču cenām veikalā, tiek nodrošināta par vidēji 30% zemāku cenu, savukārt attiecībā uz higiēnas un saimniecības precēm, salīdzinot 2023. gada iepirkuma cenas ar šo preču cenām veikalos, cenas starpība ir vēl lielāka – cena iepirkumā ir trīs reizes zemāka par preču cenām veikalā (skat. 4. attēlu).

Atbalsta preču komplektos esošo preču cenu salīdzinājums, iegādājoties preces iepirkumā un mazumtirdzniecības veikalā

VI apkopotie dati sniedz iespēju salīdzināt atbalsta komplektu iegādes izmaksas vienai personai trīs mēnešos, ja komplektā esošās preces tiek iegādātas publiskajā iepirkumā un mazumtirdzniecības veikalā (skat. 5. attēlu).

Atbalsta preču komplektos esošo preču cenu salīdzinājums, iegādājoties preces iepirkumā un mazumtirdzniecības veikalā

Iepriekš minētais liecina, ka tiešā atbalsta metode, izmantojot publisko iepirkumu atbalsta preču komplektu iegādei, sniedz iespēju mērķa grupai nodrošināt lielāku atbalsta preču apjomu, attiecīgi šī metode lielākā mērā (attiecībā pret netiešo atbalsta metodi) pozitīvi ietekmējot m/s materiālo situāciju, t.i., sniedzot iespēju ietaupītos līdzekļus novirzīt citām pamatvajadzībām (papildu pārtikai, komunālo pakalpojumu apmaksai, ārsta apmeklējumiem, medikamentu iegādei un bērnu ārpusskolas nodarbību apmaksai).

Atbalsta preču komplektos iekļauto cenu salīdzinājums, iegādājoties preces publiskajā iepirkumā un veikalā (skat. 4. un 5. attēlu), liecina, ka netiešās atbalsta metodes ietvaros mērķa grupas personai paredzētās atbalsta summas ietvaros, veicot pirkumu veikalā, tā saņems mazāku atbalsta preču apjomu (veikalā preču cena ievērojami augstāka), attiecīgi atbalsts mazākā apmērā (attiecībā pret tiešo atbalsta metodi) ietekmēs m/s materiālo situāciju (iespēja ietaupītos līdzekļus novirzīt citām pamatvajadzībām).

Ja mērķa grupai šobrīd nodrošināto atbalstu (tam nepieciešami 65,4 milj. EUR) sniegtu ar netiešā atbalsta metodi, atbalstam esošajā plānošanas periodā provizoriski būtu nepieciešami 90,2 milj. EUR. Aprēķins veikts ar pieņēmumu, ka mājsaimniecībai tiek izsniegta elektroniskā maksājuma karte, ar kuru tā mazumtirdzniecības veikalos iegādājas visas tās preces, kas šobrīd ietilpst atbalsta preču komplektos.

Secinājumi:

- tiešā atbalsta metode – piegādātāju atlase publiskā iepirkumā sadarbībai uz vismaz trīs gadiem un ar ievērojamu līgumsummu nodrošina potenciālo piegādātāju interesi dalībai iepirkumā, konkurenci un pasūtītājam finansiāli izdevīgu piedāvājumu, jo preču cenas iepirkumā ir vismaz par 30 % zemākas nekā šo preču cena mazumtirdzniecības veikalā. Tādējādi tiešā atbalsta metode mērķa grupas personai paredzētās atbalsta summas ietvaros sniedz iespēju nodrošināt lielāku atbalsta preču apjomu

un attiecīgi lielākā apmērā (attiecībā pret netiešo atbalsta metodi) pozitīvi ietekmē m/s materiālo situāciju, sniedzot iespēju ietaupītos līdzekļus novirzīt citām pamatvajadzībām;

- netiešā atbalsta metode – mērķa grupas personai paredzētās atbalsta summas ietvaros sniedz iespēju preču iegādes rezultātā veikalā saņemt mazāku atbalsta preču apjomu (veikalā preču cena ievērojami augstāka), attiecīgi netiešā atbalsta metode mazākā apmērā (attiecībā pret tiešo atbalsta metodi) uzlabo m/s materiālo situāciju (iespēja ietaupītos līdzekļus novirzīt citām pamatvajadzībām).

2. Administrēšana – vienkārša un efektīva sistēma

Ieviešanas institucionālais modelis (primāri vadībā un uzraudzībā iesaistītās institūcijas) būs tieši atkarīgs arī no turpmākajiem priekšlikumiem un lēmumiem, kas tiks sagatavoti, ievērojot Eiropas Savienības fondu tematiskās komitejas 2025. gada 28. novembra sēdes protokola 3.1.3. un 3.1.5. apakšpunktā noteikto:

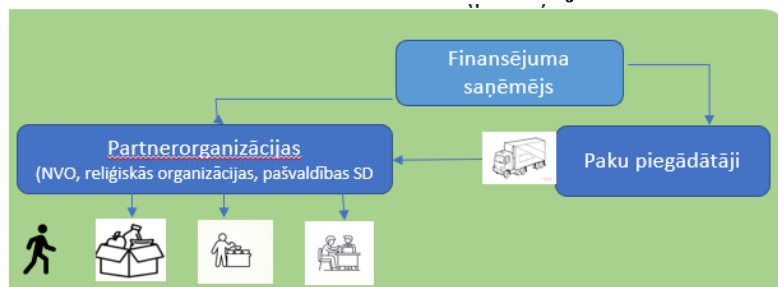
- FM sadarbībā ar nozaru ministrijām līdz 2026. gada vidum ir pienākums sagatavot priekšlikumu par ES fondu 2028.-2034. gada plānošanas periodam institucionālo modeli;
- Vadības un kontroles sistēmu (VKS) ir nepieciešams centralizēt, ņemot vērā ieviešanas arhitektūras specifiku: 1) FM + Centrālā finanšu un līgumu aģentūra (Atvērto fondu pieeja) un 2) Zemkopības ministrija + Lauku atbalsta dienests. Par detalizētiem risinājumiem jālemj Valsts reģionālās partnerības (VRP) plāna tālākas izstrādes posmos atbilstoši plānotajam laika grafikam (indikatīvi 2026. gada vidus/otrā pusē), t.sk., informējot un iesaistot nozaru ministrijas.

Ņemot vērā iepriekš minēto, izvērtēti teorētiskie modeļi tiešās un netiešās atbalsta metodes ietvaros īstenošanā iesaistītajām institūcijām.

Tiešā atbalsta metode – iespēja izmantot jau izveidoto, praksē pārbaudīto, iesaistītajiem un mērķa grupai pazīstamo un kopumā no mērķa grupas puses pozitīvi novērtēto atbalsta nodrošināšanas sistēmu. Tā paredz vienotu visu iesaistīto pušu sadarbības modeli atbalstāmo darbību īstenošanai (atbalsta preču komplektu piegāde un izdare, gatavās maltītes zupas virtuvēs un papildpasākumu īstenošana (skat. 6. attēlu)).

6. attēls

Īstenošanā iesaistītās institūcijas

Vadībā un uzraudzībā iesaistītās institūcijas (konkrētā institūcija tiks noteikta kopējā ieviešanas institucionālā modeļa izstrādes ietvaros, kas tiks izstrādāts ievērojot ES fondu tematiskās komitejas 2025. gada 28. novembra sēdes protokolā noteikto) organizē PO atlasī un slēdz ar tām līgumu vai vienošanos par pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču uzglabāšanu un izdali, gatavo maltīšu sagatavošanu un izdalīšanu, kā arī papildpasākumu īstenošanu (šobrīd sadarbība noslēgto līgumu/vienošanās ietvaros norit ar 24 PO, no kurām ir 10 biedrības, 4 nodibinājumi, 2 reliģiskas organizācijas un 8 pašvaldības iestādes).

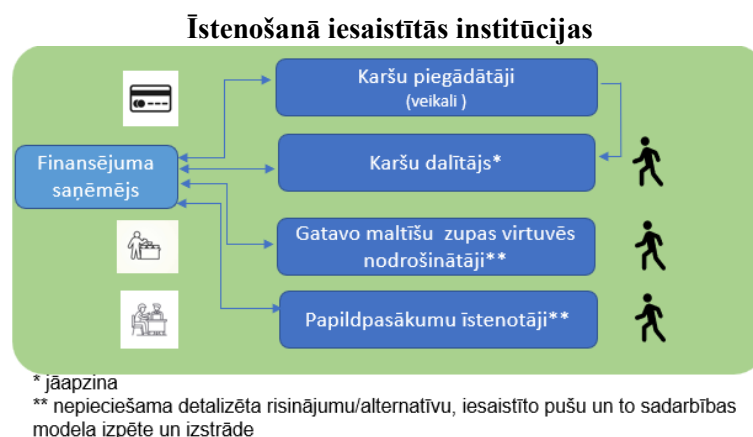
Finansējuma saņēmējs veic pārtikas un pamata materiālās palīdzības piegādātāju atlasī, slēdz līgumus ar pretendentiem, kuriem iepirkuma procedūras rezultātā piešķirtas iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, par pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču iegādi un transportēšanu uz PO izveidotajām atbalsta preču komplektu uzglabāšanas vai izdales vietu faktiskajām adresēm.

PO nodrošina mērķa grupai atbalsta pieejamību – pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču uzglabāšanu un izdalīšanu, gatavās maltītes zupas virtuvēs un papildpasākumu īstenošanu. Atbalsta komplektu izdales vietas veido un to skaitu un izvietojumu PO elastīgi pielāgo saskaņā ar mērķa grupas koncentrāciju noteiktā teritorijā. Tādējādi tiek nodrošināta ģeogrāfiski vienmērīgi izvietota un iespējami ērta pieeja atbalsta komplektu izdales punktiem (sīkāka informācija 1.1. apakšpunktā).

Jaunajā plānošanas periodā par pamatu izmantojama esošā bāze – normatīvais regulējums, institucionālās sistēmas modelis un vadības un kontroles sistēma (tostarp iespēja administrēšanā turpināt izmantot esošās IT sistēmas), samazinot sagatavošanās darbiem nepieciešamo laiku. Sistēmai ir potenciāls institucionālās sistēmas un vadības un kontroles sistēmas optimizēšanai.

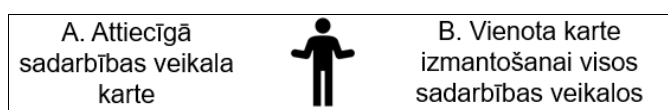
Netiešās atbalsta metodes gadījumā jāveido jauna atbalsta nodrošināšanas sistēma, paredzot atbalstāmo darbību īstenošanai (karšu piegāde un izdare, gatavās maltītes zupas virtuvēs, papildpasākumu īstenošana) atsevišķas un atšķirīgas īstenošanas sistēmas/modeļus, tostarp IT sistēmu, radot izaicinājumus, jo īpaši papildpasākumu īstenošanai (mērķa grupas sasniedzamība). Bez tam, lai izstrādātu šo jauno atbalsta nodrošināšanas sistēmu un precīzo tās ieviešanas modeli, nepieciešams padziļinātā līmenī turpināt priekšizpēti par metodes īstenošanas iespējām. Proti, iecere jāapspriež gan ar IUB, gan veikaliem u.c. iespējamiem sadarbības partneriem, apzinot modeļa īstenošanas un visu potenciāli iesaistāmo pušu sadarbības iespējas un sadarbības modeli, jāturpina izpēti rezultātā apzināt modeļa priekšrocības no administratīvā viedokļa un izaicinājumus (t.sk. administratīvo slogu – vai metodes rezultātā iespējams vienkāršot ieviešanu un administrēšanu, mazināt izmaksas). Ievērojot iepriekš minēto, konceptuālā līmenī ir apzināts metodes teorētiskais ieviešanas modelis (skat. 7. attēlā). Tā izstrādi veic atbilstoši detalizētās priekšizpēti rezultātiem.

7. attēls

Nepieciešams izvērtēt un vienoties par mērķa grupas interesēm piemērotāko, kā arī no īstenošanas un administrēšanas viedokļa labāko risinājumu netiešās atbalsta metodes ietvaros izmantojamajam maksājuma kartes veidam – attiecīgā sadarbības veikala karte vai vienota maksājuma karte izmantošanai visos sadarbības veikalos (skat. 8. attēlā).

8. attēls

Ja kā risinājumu nosaka maksājuma karti no attiecīgā sadarbības veikala (A. risinājums), tad mērķa grupas personai būs jāizvēlas no sadarbības veikalu saraksta sev piemērotākais veikals, no kura saņemt maksājuma karti un kurā veikt pirkumus. Savukārt vienota maksājuma karte (B. risinājums) mērķa grupu neierobežotu pirkumiem vienā sadarbības veikalā, bet dotu iespēju ar saņemto maksājuma karti veikt pirkumus jebkurā no sadarbības veikaliem. VI dod priekšroku B. risinājumam, jo tas ir mērķa grupai izdevīgāks, ļaujot veikt pirkumus dažādos veikalos un izvērtējot piedāvājumus un cenas katrā no tiem, tomēr šim risinājumam ir lielākas īstenošanas izmaksas salīdzinājumā ar A. risinājumu. Proti, tam nepieciešama atbilstoša IT sistēma vienotas kartes ieviešanai un administrēšanai. Vienotas kartes risinājums izvērtējams sadarbībā ar potenciālajiem sadarbības partneriem.

Iepriekš minētais liecina, ka netiešās atbalsta metodes ieviešanai ir nepieciešama ilgāka sagatavošanās, pielāgojot normatīvos aktus, organizatoriskās shēmas un vadības kontroles sistēmas, IT risinājumi, kas var radīt risku atbalsta pārtraukumam starp plānošanas periodiem.

Secinājumi:

- tiešā atbalsta metode – praksē pārbaudīta, iesaistītajiem un mērķa grupai pazīstama un no mērķa grupas puses pozitīvi novērtēta atbalsta nodrošināšanas sistēma, kas paredz vienotu visu iesaistīto pušu sadarbības modeli atbalstāmo darbību īstenošanai. To iespējams izmantot par pamatu jaunajā plānošanas periodā;
- netiešā atbalsta metode – jauna sistēma, kurai nepieciešama detalizēta risinājumu un alternatīvu, kā arī iesaistīto pušu un to sadarbības modeļa izpēte un izstrāde. Ieviešanai, lai nodrošinātu visu atbalstāmo darbību īstenošanu (karšu piegāde un izdale, gatavās maltītes zupas virtuvēs, papildpasākumu īstenošana), nepieciešams izveidot atsevišķas un atšķirīgas īstenošanas sistēmas/modeļus (tostarp atbilstošus IT risinājumus), kas vismaz modeļa sagatavošanas posmā rada lielāku administratīvo slogu un atbalsta vistrūcīgākajām personām pārtraukuma risku starp ES fondu plānošanas periodiem.